

ΕΛΙΑΜΕΠ ή μήπως Ελληνικό Ίδρυμα Αμερικανικής Εξωτερικής Πολιτικής;

Δημοσιεύτηκε στις Τρίτη, 26 Μαΐου 2009 16:10 | Γράφτηκε από τον/την Φιλούμενος |

Αξιολόγηση Χρήστη: / 2

Χειρότερο Καλύτερο

Αξιολόγηση

Από το περιοδικό "Άρδην"

Συγγραφέας:

Γιώργος Ρακκάς

Άρδην τ. 58

Είναι καιρός τώρα που ορισμένες επιλογές των κυβερνήσεων στην εξωτερική μας πολιτική, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στα ζητήματα της ευρύτερης περιοχής μας, τα Βαλκάνια, την Τουρκία και την Κύπρο, προκαλούν σε όλους μας έκπληξη. Ο βαθμός της ευθυγράμμισής τους με τις αμερικανικές επιταγές και τα αιτήματα των Τούρκων είναι εντυπωσιακός. Ακόμα περισσότερο εντυπωσιακή είναι η ομοφωνία με την οποία οι ελίτ της χώρας συγκατανεύουν σ' αυτές τις επιλογές. Πράγματι, το μπλοκ των απολογητών της εξωτερικής κυβερνητικής πολιτικής είναι εδώ και πάρα πολλά χρόνια «τσιμενταρισμένο» και μια πλειάδα πολιτικών, μεγαλοδημοσιογράφων και ακαδημαϊκών σπεύδουν να απολογηθούν γι' αυτήν όταν η συγκυρία το απαιτεί.

Το μέγεθος της συναίνεσης μοιάζει κυριολεκτικά εξωπραγματικό αν κανείς δεν γνωρίζει ότι, πίσω από αυτούς τους «διαμορφωτές της κοινής γνώμης», υπάρχουν ολόκληρα δίκτυα στήριξης και κατάρτισης αυτής της πολιτικής. Μόνον αν κάποιος αποκτήσει μια ευρύτερη εποπτεία αυτών των δικτύων θα καταλάβει πως οι κυβερνητικές επιλογές προκύπτουν από μια στρατηγική που προωθείται συστηματικά στη χώρα μας. Ειδάλλως, οι στάσεις και οι συμπεριφορές ορισμένων ανθρώπων θα παραμένουν, στα μάτια ακόμα και του πιο καλοπροαίρετου παρατηρητή, απλά ως παροξυστικές εκφράσεις εθελοδοουλίας.

Ένα από αυτά τα ιδρύματα που συστηματικά προωθεί τη «συμφιλίωτική» ως προς τους Τούρκους, και πλήρως ευθυγραμμισμένη με τα κελεύσματα της αμερικανικής αυτοκρατορίας πολιτική σε ό,τι αφορά τα μείζονα εξωτερικά θέματα, την Κύπρο, την είσοδο της Τουρκίας στην Ε.Ε., το μέλλον των Βαλκανίων, αλλά και τον ευρωατλαντικό προσανατολισμό της Ε.Ε. καθώς και τον περιώνυμο πόλεμο εναντίον της τρομοκρατίας, είναι και το ΕΛΙΑΜΕΠ.

Στο παρόν άρθρο θα αναφερθούμε κυρίως στις υλικές και ιδεολογικές σχέσεις που το ίδρυμα διατηρεί με αμερικανικούς και βρετανικούς κύκλους, καθώς και στις επιπτώσεις που έχουν αυτές για προσεγγίσεις και επεξεργασίες που αφορούν τα Βαλκάνια. Σε ό,τι αφορά την Κύπρο και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, ειδική μνεία γίνεται σε άλλο άρθρο στα πλαίσια του αφιερώματος.

Το ιστορικό του Ιδρύματος

Το ΕΛΙΑΜΕΠ άρχισε να λειτουργεί στα μέσα του 1980. Επίσημη θεσμική έκφραση, ως ένα ανεξάρτητο μη-κερδοσκοπικό ίδρυμα με εκπαιδευτικό και ερευνητικό χαρακτήρα, πήρε στα 1988 με την ονομασία Ελληνικό Ίδρυμα Αμυντικής και Ευρωπαϊκής Πολιτικής. Μέχρι τότε, το ίδρυμα λειτουργούσε άτυπα, στα πλαίσια ανεπίσημων συναντήσεων πανεπιστημιακών, στρατιωτικών, διπλωματών και δημοσιογράφων που συζητούσαν σχετικά με τις διεθνείς εξελίξεις και την εξωτερική πολιτική της χώρας. Όπως αναφέρεται και στο σχετικό ιστορικό στην ιστοσελίδα του ΕΛΙΑΜΕΠ, ήδη από την περίοδο όπου το ίδρυμα λειτουργούσε άτυπα, ως χώρος διαλόγου, τα «δι-ατλαντικά θέματα» βρίσκονταν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των συμμετεχόντων. Αντικείμενο των ερευνών και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ιδρύματος είναι οι «εξελίξεις στις περιοχές της Μεσογείου, της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μαύρης Θάλασσας, στους τομείς της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και των διατλαντικών σχέσεων που ενδιέφεραν άμεσα την Ελλάδα»¹.

Το 1993, το ίδρυμα αλλάζει την ονομασία του σε Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής. Η αλλαγή αυτή, όπως αναφέρεται στο σύντομο ιστορικό της ιστοσελίδας του τμήματος, πραγματοποιήθηκε για να αποτυπώσει τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων του ιδρύματος με διάφορα ερευνητικά προγράμματα τα οποία: «συνέβαλαν στην εδραίωση των δημοκρατιών της Ανατολικής, Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης με τη δημιουργία κοινότητας των πολιτών, αποτελώντας ένα σημείο αναφοράς ανάμεσα σε ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, σε θέματα κοινωνικοπολιτικά, ασφάλειας και ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης»².

Η σύνθεση του παρόντος διοικητικού συμβουλίου είναι η εξής:

Πρόεδρος: Λουκάς Τσούκαλης, Καθηγητής Ευρωπαϊκής Οργάνωσης, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Αντιπρόεδρος Α: Θάνος Βερέμης, Καθηγητής Πολιτικής Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Αντιπρόεδρος Β: Αλέξανδρος Φύλων, Πρέσβης / Διευθυντής, Κέντρο Ανάλυσης και Σχεδιασμού (ΚΑΣ), Υπουργείο Εξωτερικών.

Γενικός Γραμματέας: Αλέξης Παπαγελάς, Δημοσιογράφος, MEGA Channel - ΤΟ ΒΗΜΑ.

Ταμίας: Παναγής Βουρλούμης, Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου, Διευθύνων Σύμβουλος Ο.Τ.Ε. Α.Ε., Αθήνα.

Μέλη :

-Γιώργος Δαυίδ, Πρόεδρος, Δ.Σ. Coca Cola 3E, Αθήνα.

-Αθηνά Δεσώπη, Σύμβουλος Διοίκησης, EFG Eurobank, Αθήνα.

-Μίνως Ζομπανάκης, Πρόεδρος, GISE A.G., Αθήνα.

-Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης, Καθηγητής Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

-Θεόδωρος Κουλουμπής, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών.

-Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Πρύτανης Πανεπιστημίου Αθηνών.
-Μανούσος Παραγιουδάκης, Στρατηγός ε.α., Επίτιμος Αρχηγός Γενικού -Επιτελείου Εθνικής Άμυνας.
-Ελένη Παπακωσταντίνου, Νομικός σύμβουλος.

Επίσης, ο ιδρυτής καθηγητής Θεόδωρος Κουλουμπής κατέχει και διοικητική θέση, του Γενικού Διευθυντού. και ο Θάνος Ντόκος του Διευθυντή Ερευνών.

Εκλεκτοί καλεσμένοι...

Πολλές εκδηλώσεις του ιδρύματος φιλοξενούν διακεκριμένους Αμερικανούς ακαδημαϊκούς, διανοούμενους και αξιωματούχους που έχουν γίνει γνωστοί τόσο για την υποστήριξή τους στην πολιτική του Μπους όσο και για τη συμμετοχή τους στην υλοποίησή της μέσα από διάφορες θέσεις σε ιδρύματα και κρατικές υπηρεσίες. Από αυτές τις εκδηλώσεις, πολλές είναι κλειστές στο κοινό. Μερικά παραδείγματα είναι χαρακτηριστικά:

Στις 3 Ιουνίου του 2001, το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργάνωσε γεύμα εργασίας με τον γνωστό αρθρογράφο των New York Times σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, κ. Τόμας Φρίντμαν. Ο Φρίντμαν είναι γνωστός για τις δημόσιες τοποθετήσεις του υπέρ της παγκοσμιοποίησης και του νεοφιλελευθερισμού. Πέρα από αυτό, υποστήριξε τη διεξαγωγή του πολέμου στο Ιράκ ενώ, μετά από την τρομοκρατική επίθεση στο Λονδίνο, τον Ιούλιο του 2005, ο Φρίντμαν κάλεσε το Στέιτ Νηπάτμεντ να διεξαγάγει, παράλληλα με τις πολεμικές επιχειρήσεις, και έναν «Πόλεμο ιδεών» ενάντια σε όσους συσχετίζουν την έξαρση της διεθνούς τρομοκρατίας με τη δράση του ιμπεριαλισμού και του σιωνισμού στη Μέση Ανατολή³.

Την 1η Οκτωβρίου 2001, το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργανώνει κλειστή συζήτηση – ενημέρωση με τον καθηγητή Ρόμπερτ Χάτσινς (Robert Hutchings). Όπως μας πληροφορεί και η σχετική αναφορά στην ιστοσελίδα του ιδρύματος⁴, ο Χάτσινς είναι διευθυντής του Ατλαντικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Πολιτειών και Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων στο Woodrow Wilson School του Princeton University.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα⁵ του συμβουλίου, οι ενέργειές του αφορούν μεταξύ άλλων:

«Τον προσδιορισμό και τη διαμόρφωση απαντήσεων σε σημαντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει η Ατλαντική συμμαχία και οι υπερατλαντικές σχέσεις.

-Την οικοδόμηση της συναίνεσης ως προς την αμερικανική πολιτική στη Ρωσία, την Κίνα, την Ιαπωνία, την Κορέα και την Ταϊβάν.

- Τη σύνταξη «οδικών χαρτών» για την αμερικανική πολιτική στα Βαλκάνια, την Κούβα, το Ιράκ και τη Λιβύη. [...]

Η σταδιοδρομία, όμως, του Ρόμπερτ Χάτσινς δεν σταματά στις αναφορές του ΕΛΙΑΜΕΠ. Μια σύντομη περιήγηση στο διαδίκτυο μας επέτρεψε να συμπληρώσουμε το βιογραφικό του: ο Ρόμπερτ Χάτσινς χρημάτισε πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Πληροφοριών από το 2003 μέχρι το 2005. Σήμερα, έχει επιστρέψει στην ακαδημαϊκή του θέση και είναι αντιπρύτανης στο Woodrow Wilson School του Princeton University. Προηγουμένως, ήταν ειδικός σύμβουλος στο υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α. με τον βαθμό του Πρέσβη, διευθυντής του τμήματος Ευρωπαϊκών Υποθέσεων του Εθνικού Συμβουλίου Πληροφοριών και υποδιευθυντής του Ράδιο Ελεύθερη Ευρώπη⁶.

Στις 6/6/2002, το ΕΛΙΑΜΕΠ συνδιοργανώνει με την Αμερικανική Πρεσβεία κλειστή συζήτηση με τον διάσημο πλέον Τζον Νεγκροπόντε, τότε Πρέσβη των Η.Π.Α. στα Ηνωμένα Έθνη.

Ο Τζόν Ντιμίτρι Νεγκροπόντε είναι διπλωμάτης καριέρας. Σήμερα υπηρετεί ως Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου πληροφοριών των Η.Π.Α. Ο Νεγκροπόντε υπηρέτησε στο υπουργείο Εξωτερικών από το 1960 μέχρι το 1997. Από τον Σεπτέμβριο του 2001 μέχρι τον Ιούνιο του 2004, διετέλεσε πρέσβης των ΗΠΑ στα Ηνωμένα Έθνη και, από τον Ιούνιο του 2004 μέχρι τον Απρίλιο του 2005, πρέσβης των Η.Π.Α. στο Ιράκ.

Ο Νεγκροπόντε είναι μία αμφιλεγόμενη φιγούρα εξαιτίας της συμμετοχής του στην υπόγεια χρηματοδότηση των «Κόντρας» στη Νικαράγουα αλλά και της εμπλοκής του στην Υπόθεση της Ονδούρας όπου στρατιωτικοί, εκπαιδευμένοι από τη CIA, κατηγορούνται για βαρύτερες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σύμφωνα με τους Τάιμς της Νέας Υόρκης, ο Νεγκροπόντε είχε αναλάβει τη «συγκαλυμμένη δράση της κυβέρνησης Ρήγκαν για τη συντριβή της κυβέρνησης των Σαντινίστας στη Νικαράγουα⁷».

Στις 3 Ιουνίου 2005, διοργανώνεται συζήτηση με θέμα: Οι προτεραιότητες των Ηνωμένων Πολιτειών στα Βαλκάνια και στη Μαύρη Θάλασσα, με ομιλητή τον κ. Μπρους Τζάκσον (Bruce P. Jackson*), πρόεδρο του προγράμματος Transitional Democracies.

Ο Μπρους Τζάκσον είναι μέλος του Συμβουλίου για τις Διεθνείς Σχέσεις. Συμμετέχει στο Ινστιτούτο για τις Στρατηγικές Σπουδές και είναι μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής στην New Atlantic Initiative. Ο Τζάκσον είναι πρώην αντιπρόεδρος στο τμήμα των οπλικών συστημάτων της Lockheed Martin (1993 - 2002).

Επίσης, ο Τζάκσον υπήρξε πρόεδρος στο διαβόητο νεο-συντηρητικό ινστιτούτο Project for the New American Century και τώρα είναι πρόεδρος της Επιτροπής για την Απελευθέρωση του Ιράκ⁸. Το Project for the New American Century ιδρύθηκε το 1997 ως μια μη-κερδοσκοπική εταιρεία που σκοπό έχει την προώθηση της «αμερικανικής παγκόσμιας διακυβέρνησης». Ο πρόεδρος της οργάνωσης, William Kristol, είναι ένας από τους επιφανέστερους νεοσυντηρητικούς, εκδότης της Εφημερίδας Weekly Standard και στέλεχος του καναλιού FOX News⁹. Τέλος, ο Τζάκσον είναι ο ιδρυτής του ιδρύματος Project on Transnational Democracies, που σκοπό έχει την προώθηση του «εκδημοκρατισμού» των κοινωνιών που βρίσκονται σε μεταβατική φάση μετά το 1989 και την ομαλή ενσωμάτωσή τους στους ευρω-ατλαντικούς θεσμούς¹⁰.

Ο ελληνοβρετανικός διάλογος

Παράλληλα με τις σημαντικές παρουσίες του αμερικανικού παράγοντα, το ΕΛΙΑΜΕΠ διατηρεί ισχυρές σχέσεις και με τη βρετανική πολιτική και διπλωματία. Στα πλαίσια αυτά, το ίδρυμα διοργανώνει, από το 2000 κι έπειτα,

για ετήσια ελληνοβρετανική συνάντηση πολιτικών, πανεπιστημιακών και διπλωματών στην Ύδρα. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του ιδρύματος, στόχος της συνάντησης είναι: «η ενδυνάμωση των διμερών σχέσεων και η ανταλλαγή απόψεων σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος Στις συζητήσεις συμμετέχουν πολιτικοί, διπλωμάτες, δημοσιογράφοι και εκπρόσωποι του πανεπιστημιακού και επιχειρηματικού κόσμου»¹¹.

Στις συναντήσεις αυτές, τίγονται όλα τα βασικά ζητήματα της διεθνούς επικαιρότητας. Κατά τη διάρκεια των 6 ετών που λειτουργεί αυτός ο θεσμός, έχουν θιχτεί θέματα όπως: η διεύρυνση της Ε.Ε., η Ευρώπη και η Νέα Οικονομία, οι σχέσεις Η.Π.Α. και Ευρώπης, τα Ελληνοτουρκικά, η Κύπρος, η μετανάστευση, τα Βαλκάνια, ζητήματα ασφαλείας σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο κ.λπ.

Από ελληνικής πλευράς, στις εκδηλώσεις αυτές συμμετέχουν ή έχουν συμμετάσχει 12 μία ή περισσότερες φορές γνωστοί πανεπιστημιακοί, πολιτικοί και δημοσιογράφοι όπως ο Ν. Μουζέλης, ο Νικηφόρος Διαμαντούρος, ο Αλέξης Ηρακλείδης, η Αντιγόνη Λυμπεράκη, ο Κώστας Καρράς (Κέντρο για τη Δημοκρατία και τη Συμφιλίωση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη), ο Άλεξ Ρόντος, ο Τάσος Τέλογλου (MEGA), η Χριστίνα Πουλίδου (Επενδυτής), η Αμαλία Νεγρεπόντη (Τα Νέα) και πολλοί άλλοι. Από βρετανικής πλευράς συμμετέχουν βουλευτές και διπλωμάτες (όπως ο γνωστός σε μας Λόρδος Χάνεϋ, συντάκτης του Σχεδίου Ανάν), δημοσιογράφοι του Economist και του Guardian και πανεπιστημιακοί του London School of Economics.

Ο ευρωατλαντισμός...

Πέρα όμως από τις παρουσίες των προσώπων αυτών, οι οποίοι σαφώς αντιπροσωπεύουν, προβάλλουν και προωθούν την αμερικανο-βρετανική εξωτερική πολιτική, έτσι όπως σήμερα εξελίσσεται υπό το δόγμα Μπους – Μπλαϊρ, σημασία έχουν επίσης και οι κατευθύνσεις των συζητήσεων του ΕΛΙΑΜΕΠ.

Ένα μεγάλο κεφάλαιο ως προς αυτό αφορά τον ευρωατλαντισμό. Το δόγμα του ευρωατλαντισμού, ως γνωστόν, επιμένει στην ταύτιση στόχων και συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Η.Π.Α. Τούτο σημαίνει πως η Ευρώπη θα πρέπει να πάψει να ελπίζει στη συγκρότησή της ως ένας αυτόνομος πόλος στο παγκόσμιο σύστημα και να εγκαταλείψει την προοπτική ενός πολυπολικού κόσμου. Αντίθετα, αυτό που καλείται να κάνει, στα πλαίσια του ευρωατλαντισμού, είναι να υποταχθεί στις ανάγκες της εκστρατείας εναντίον της τρομοκρατίας, να έλθει σε αντιπαράθεση με το Ισλάμ και να ταχθεί υπέρ των αμερικανικών σχεδιασμών –σε επίπεδο οικονομικό, πολιτικό και διπλωματικό– έναντι όσων ανταγωνίζονται τη μονομέρεια που χαρακτηρίζει σήμερα την παγκόσμια υπερδύναμη και ιδιαίτερα έναντι της Ρωσίας και της Κίνας.

Έτσι, σ' αυτά τα πλαίσια, στις 6 Δεκεμβρίου 2002, το ΕΛΙΑΜΕΠ, σε συνεργασία με το υπουργείο Μακεδονίας–Θράκης, το υπουργείο Εξωτερικών, την Αμερικανική Πρεσβεία και με την υποστήριξη της London School of Economics και του ιδρύματος German Marshall Fund of the United States (GMFUS), διοργάνωσε εκδήλωση με θέμα: Ευρω-Ατλαντική κοινότητα, μια κοινότητα αξιών.

Το ταμείο German Marshall προβάλλεται ως ένα ανεξάρτητο από κόμματα αμερικανικό ίδρυμα υποτροφιών για την πολιτική. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα, σκοπός του ιδρύματος είναι να προωθήσει την ευρύτερη συνεργασία και την κατανόηση μεταξύ Η.Π.Α. και Ευρώπης:

«Το ίδρυμα προωθεί τους σκοπούς του μέσα από την υποστήριξη προσωπικοτήτων και ιδρυμάτων που εργάζονται σε δι-ατλαντικά θέματα, διοργανώνοντας συνέδρια στα οποία οι ηγέσιες συζητούν για τα σημαντικότερα ζητήματα που αφορούν τις δυο πλευρές του Ατλαντικού και διερευνώντας τρόπους μέσα από τους οποίους η ευρωατλαντική συμμαχία μπορεί να συμβάλει σε παγκόσμια ζητήματα πολιτικής. Επιπλέον, το ίδρυμα Μάρσαλ υποστηρίζει διάφορες πρωτοβουλίες που ενισχύουν τη δημοκρατία».

Στις ίδιες σελίδες, διαβάζουμε ότι μεταξύ των χρηματοδοτών του Ιδρύματος συγκαταλέγονται και οι:

- Εταιρεία Daimler-Chrysler
- Ίδρυμα Ford
- Γραφείο Τύπου και πληροφοριών του ΝΑΤΟ
- Ινστιτούτο για την Ανοιχτή Κοινωνία
- U.S. Agency for International Development
- Ταμείο αδελφών Ροκφέλλερ
- Ίδρυμα Ροκφέλλερ
- Υπουργείο Εξωτερικών (Ελλάδα)¹³

Στην πραγματικότητα, βέβαια, το ίδρυμα αυτό είναι γνωστό για τις διασυνδέσεις του με τα υψηλότερα κλιμάκια άσκησης της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής. Ιδρύθηκε την εποχή του Ψυχρού Πολέμου, στη Γερμανία, προκειμένου να συσφίξει τις σχέσεις μεταξύ της Ευρώπης και των Η.Π.Α. έναντι της εξ ανατολών απειλής, της Ε.Σ.Σ.Δ. Όσο διαρκούσε ο ανταγωνισμός ανάμεσα στα δύο στρατόπεδα, το German Marshall Fund συντηρούσε ένα δίκτυο ιδεολογικής υποστήριξης και προπαγάνδας υπέρ των Η.Π.Α. σε όλη την Ευρώπη.

Με την κατάρρευση του Ανατολικού Μπλοκ, προσωρινά, φάνηκε ότι το German Marshall Fund, όπως και άλλα ιδρύματα που έπαιζαν παρόμοιο ρόλο, δεν έχει θέση στη μετά-ψυχροπολεμική παγκόσμια σκακιέρα. Σύντομα όμως, οι νεοσυντηρητικοί κύκλοι των Η.Π.Α. ενεργοποίησαν τα φιλο-ατλαντικά δίκτυα του ψυχρού πολέμου για να τα χρησιμοποιήσουν στα πλαίσια των σχεδιασμών τους για τη «νέα, αμερικανική ηγεμονία του 21ου αιώνα»¹⁴.

Φαίνεται πως αυτός ακριβώς ο ευρωατλαντισμός είναι που συγκινεί τους φορείς του ιδρύματος ΕΛΙΑΜΕΠ. Και τούτο δεν φαίνεται μοναχά από την εκδήλωση στην οποία αναφερθήκαμε. Στο κάτω- κάτω, κάποιος θα μπορούσε να αντιπείνει πως πρόκειται για μια μόνο περίπτωση ανάμεσα στις δεκάδες εκδηλώσεις που διοργανώνει το ίδρυμα κάθε χρόνο.

Δυστυχώς, όμως, δεν πρόκειται για μια εξαίρεση. Το ταμείο German Marshall χρηματοδοτεί ολόκληρο πρόγραμμα δράσεων σχετικά με τα ζητήματα αυτά, στο οποίο συμμετέχει το ΕΛΙΑΜΕΠ ως συνδιοργανωτής. Πρόκειται για το Forum on New Security Issues το οποίο, σύμφωνα με τη σχετική ιστοσελίδα¹⁵, σκοπό έχει:

«Α) Να οικοδομήσει ένα μόνιμο χώρο διαλόγου που προωθεί την αμοιβαία κατανόηση και τη συναίνεση μεταξύ των διαμορφωτών της κοινής γνώμης των Η.Π.Α., της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης.
Β) Να κοινοποιήσει τα αποτελέσματα των ερευνών και των συνεδρίων στους διαμορφωτές της πολιτικής και της κοινής γνώμης, μ' έναν τρόπο ο οποίος θα διευκολύνει τη διαμόρφωση αποτελεσματικών πολιτικών για τη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη.»

Παράλληλα με τη διεξαγωγή αυτού του προγράμματος, το ΕΛΙΑΜΕΠ έχει αναλάβει τον συντονισμό των υποτροφιών του Marshall στην Ελλάδα. Σχετικά με τους σκοπούς των υποτροφιών, η σχετική ιστοσελίδα του ΕΛΙΑΜΕΠ αναφέρει:

«Οι υποτροφίες έχουν ως στόχο τη δημιουργία ενός δικτύου Ευρωπαίων και Αμερικανών νέων ηγετών, μέσα στα πλαίσια ενδυνάμωσης της διατλαντικής συνεργασίας. Το German Marshall Fund χορηγεί πάνω από 100 υποτροφίες κάθε χρόνο σε νέους δημοσιογράφους, εκπροσώπους του επιχειρηματικού και πολιτικού κόσμου και μη κυβερνητικών οργανισμών που ταξιδεύουν για να γνωρίσουν τους ευρωπαϊκούς και αμερικανικούς θεσμούς και κοινωνίες καθώς και τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν η Ευρώπη και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, οι υπότροφοι έχουν συναντήσεις με επιφανείς επιχειρηματίες, πολιτικούς, ακαδημαϊκούς και δημοσιογράφους»¹⁶.

Εξ άλλου, το ζήτημα του ευρωατλαντισμού θεωρείται τόσο σημαντικό από το ΕΛΙΑΜΕΠ, ώστε ο γενικός διευθυντής του, κ. Θ. Κουλουμπής, θεώρησε σκόπιμο να αρθρογραφήσει και στην Καθημερινή υπέρ αυτού, υποστηρίζοντας πως η επιλογή αυτή αποτελεί την καλύτερη δυνατή στρατηγική επιλογή για τη χώρα μας. Το ίδιο άρθρο, βέβαια, φιγουράρει και στην ιστοσελίδα του ιδρύματος, στη σελίδα όπου κατατίθενται οι απόψεις των φορέων του ιδρύματος σχετικά με τα διάφορα ζητήματα της επικαιρότητας.

Τα Βαλκάνια

Πλαισιωμένο μ' αυτές τις διασυνδέσεις και δηλώνοντας ανοικτά την προτίμησή του προς τους αμερικανικούς γεωπολιτικούς σχεδιασμούς, δεν χρειάζεται και μεγάλη φαντασία για να προβλέψουμε το τι συζητά και προωθεί το ΕΛΙΑΜΕΠ αναφορικά με τα ζητήματα των Βαλκανίων.

Η στρατηγική που προωθεί το ΕΛΙΑΜΕΠ για τα Βαλκάνια στηρίζεται στο γνωστό τετράπτυχο του δόγματος της Νέας Τάξης για την περιοχή: «ανθρώπινα δικαιώματα, πλουραλισμός, ελεύθερη αγορά, ατλαντισμός». Αυτό θα το συναντήσουμε σε κάθε δυνατή έκφραση μέσα από τις εκδηλώσεις και τα προγράμματα του ιδρύματος.

Ήδη, αναφερθήκαμε στο πρόγραμμα που αυτή τη στιγμή «τρέχει» το ΕΛΙΑΜΕΠ σε συνεργασία με το ταμείο German Marshall. Σ' αυτό, όπως είδαμε, γίνεται ρητή αναφορά στην προώθηση της «αμοιβαίας κατανόησης και της συναίνεσης» μεταξύ των Αμερικανών, των Ευρωπαίων και της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (βλέπε Βαλκάνια). Γνωρίζουμε, βέβαια, το πώς μεταφράζονται οι ουδέτερες διπλωματικές έννοιες της «συναίνεσης» και της «κατανόησης» ανάμεσα στην παγκόσμια υπερδύναμη και τα μικρά, πολύπαθα βαλκανικά κράτη. Στην ουσία, η «κατανόηση» υλοποιείται ως ευθυγράμμιση των χωρών αυτών με τις αμερικανικές επιταγές, ενώ η «συναίνεση» είναι στην πραγματικότητα η ηγεμονία του παγκόσμιου αυτοκράτορα έτσι όπως επιβλήθηκε έπειτα από μια δεκαετία διαρκών πολιτικών και στρατιωτικών επεμβάσεων στην περιοχή.

Στο ίδιο κλίμα, σε ό,τι αφορά το ζήτημα της ασφάλειας στην περιοχή μετά την 11η Σεπτεμβρίου, το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργάνωσε, στις 24 Μαΐου 2002, διεθνές συνέδριο στην Αθήνα, σε συνεργασία με το Γραφείο Πληροφοριών του ΝΑΤΟ. Προφανώς, στα πλαίσια του συνεδρίου, δεν συζητήθηκε η απειλή που συνιστά για την περιοχή το ίδιο το ΝΑΤΟ, η αμερικανική εξωτερική πολιτική και η στρατηγική της αλλαγής των συνόρων, του κατακερματισμού και της επιβολής των νόμων της ελεύθερης αγοράς.

Επίσης, κανένα περιθώριο για παρανοήσεις δεν αφήνει και μια άλλη εκδήλωση στην οποία αναφερθήκαμε πιο πάνω, εκείνη που φιλοξενούσε τον Μπρους Τζάκσον, του διαβόητου νεοσυντηρητικού Project for a new American Century, με θέμα: «Οι αμερικανικές προτεραιότητες στα Βαλκάνια και τη Μαύρη Θάλασσα».

Ακόμα, στο πλαίσιο –προφανώς– της προώθησης της αμερικανικής στρατηγικής για τα Βαλκάνια στους «διαμορφωτές» της κοινής γνώμης της περιοχής, το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργάνωσε διμερή συνάντηση αρχισυντακτών από την Ελλάδα και τη Βουλγαρία στις 14 Φεβρουαρίου 2001. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Free and Democratic Bulgarian Foundation, την ACCESS Association και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Το Free and Democratic Bulgaria Foundation (FDBF) είναι ένα ιδιωτικό ίδρυμα που ιδρύθηκε στις 14 Ιουνίου του 1991 από την Ιβόν και τον Ντιμίτρι Πάνιτς. Το ίδρυμα αυτό σκοπό έχει την ενίσχυση του εκδημοκρατισμού της βουλγαρικής κοινωνίας μέσα από:

Τον πολιτικό πλουραλισμό

Την Ελευθερία του Τύπου

Την οικονομία της αγοράς

Την ανοχή

Την εκπαίδευση της νεολαίας

Τον ανοιχτό διάλογο¹⁷

Στους χρηματοδότες¹⁸ του ιδρύματος, μεταξύ άλλων, συγκαταλέγονται και οι εξής:

Η αμερικανική Πρεσβεία της Σόφιας

Η βρετανική Πρεσβεία της Σόφιας

Το παράρτημα του Ινστιτούτου για την Ανοιχτή Κοινωνία στη Σόφια (του Τζ. Σόρος)

Το ίδρυμα Frederick W. Richmond Foundation (ΗΠΑ)

Το ίδρυμα George E. Coleman Jr. Foundation (ΗΠΑ)

Το ταμείο J. M. Kaplan (ΗΠΑ)

Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα

Τόσο οι χρηματοδότες όσο και οι διακηρυγμένες προθέσεις της οργάνωσης αφήνουν ελάχιστα περιθώρια παρανόησης του ευρύτερου ρόλου που διαδραματίζει. Ή μήπως θα ήταν παράλογο να υποθέσουμε, για μια οργάνωση που χρηματοδοτείται από τον Σόρος, τη βρετανική και την αμερικανική πρεσβεία και συγκαταλέγει στις δραστηριότητές της την «εκπαίδευση της νεολαίας», ότι ουσιαστικά εργάζεται για να στήσει τα δίκτυα των αμερικανοτραφών νεο-γάιπιδων, στα πρότυπα της ΟΤΡΟΡ και τόσων άλλων οργανώσεων νεολαίας που προετοιμάζουν για μελλοντικούς ηγέτες φανατικούς οπαδούς της ελεύθερης αγοράς και των αμερικανικών αξιών;

Σε ότι αφορά στην Κύπρο υπάρχει ιδιαίτερο άρθρο που ακολουθεί. Ωστόσο πρέπει να σημειώσουμε ότι όλες σχεδόν οι συζητήσεις έγιναν με χρηματοδοτούμενους υποστηρικτές του σχεδίου Ανάν. Συστηματικός προσκεκλημένος ο Χρήστος Στυλιανίδης, εκπρόσωπος Τύπου του γνωστού πρ. Βασιλείου καθώς και ο Τουρκοκύπριος Μουσταφά Ακιντζί ενώ βέβαια δεν προσεκλήθη ποτέ ο... Τάσος Παπαδόπουλος ή έστω ο Κύπριος πρέσβης στην Αθήνα.

Οι χρηματοδότες του ιδρύματος

Φυσικά, η σχέση του ΕΛΙΑΜΕΠ μ' όλα αυτά τα διεθνή κέντρα προώθησης της αυτοκρατορικής πολιτικής δεν είναι μόνο ιδεολογική. Πέρα από τη συνδιοργάνωση των εκδηλώσεων, οι συνεργασίες αυτές εκτείνονται και σε αμεσότερο, υλικό επίπεδο. Μια ματιά στη λίστα 19 των διεθνών χρηματοδοτών του ιδρύματος αρκεί για να μας πείσει ότι το ΕΛΙΑΜΕΠ συμμετέχει πλήρως στα ευρύτερα δίκτυα των μη-κυβερνητικών οργανώσεων που προωθούν την αμερικανική πολιτική σε παγκόσμιο επίπεδο:

Διεθνείς Χρηματοδότες:

Bertelsmann Foundation, Göttersloh

Carnegie Endowment for International Peace, Washington DC

Commemorative Association for the Japan World Exposition (1970), Tokyo

Council of Europe, Strasbourg

Eleni Nakou Foundation, London

Embassy of the United States, Athens

E.U. Institute for Security Studies, Paris

European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), London

European Commission, Brussels

European Human Rights Foundation, Brussels

European Parliament, Brussels

European Science Foundation, Strasbourg

Ford Foundation, New York

Friedrich Ebert Stiftung, Bonn

Friedrich Naumann Stiftung, Königswinter

Fund for an Open Society- Serbia, Belgrade

German Marshall Fund of the United States, Washington DC

Haniel Stiftung, Hannover

Hellenic Resources Institute, Cambridge MA

Institute for East-West Studies, New York

Japan External Trade Organisation (JETRO), Tokyo

Japan Foundation, Tokyo

John D. and Catherine T. MacArthur Foundation, Chicago

Körber Stiftung, Hamburg

Kosovo Foundation for Open Society - Prishtina

Michael Marks Charitable Trust, London

NATO Public Diplomacy Division, Brussels

Royal Ministry of Foreign Affairs, Oslo

Open Society Foundation - Sofia

Open Society Foundation for Albania, Tirana
Open Society Fund - Bosnia and Herzegovina, Sarajevo
Open Society Fund - Lithuania, Vilnius
Open Society Georgia Foundation, Tbilisi
Open Society Institute - Macedonia, Skopje
Open Society Institute - Russia, Moscow
Philip Morris Institute for Public Policy Research, Brussels
Rockefeller Foundation, New York
Soros Foundation - Hungary, Budapest
Soros Foundation - Latvia, Riga
Speros Basil Vryonis Center for the Study of Hellenism, Rancho Cordova CA
Stability Pact for Southeastern Europe, Working Table I on Democratisation and Human Rights, Brussels
United States Institute of Peace, Washington DC
Volkswagen Stiftung, Hannover.

...Μερικές πληροφορίες για τους χρηματοδότες

Έχουμε αναφερθεί ήδη σε πολλές από τις οργανώσεις που εμφανίζονται ως χρηματοδότες στη σελίδα του ΕΛΙΑΜΕΠ. Άλλοι φορείς, όπως είναι η αμερικανική και η βρετανική πρεσβεία ή το ΝΑΤΟ δεν χρειάζονται –φυσικά– σχολιασμό.

Τα σχόλια περιπετούν επίσης και για τα ιδρύματα Ford και Rockefeller. Οι αναγνώστες του Άρδην είναι ήδη εξοικειωμένοι με τον ρόλο και τη διεθνή τους δράση από αναφορές σε προηγούμενα αφιερώματα²⁰.

Το United States Institute of Peace είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός που ιδρύθηκε και χρηματοδοτείται από το Κογκρέσο. “Σκοπός του είναι να συμβάλει στην αποτροπή, τη διαχείριση και την επίλυση διεθνών διενέξεων, τόσο μέσα από έναν συμβουλευτικό ρόλο όσο και μέσω της άμεσης εμπλοκής στις διεθνείς ειρηνευτικές αποστολές”²¹.

Ο πρόεδρος του ιδρύματος, Τζ. Ρόμπινσον Γουέστ (J. Robinson West), συμμετείχε στην κυβέρνηση Φορντ (ως υψηλά ιστάμενος στο υπουργείο Εθνικής Άμυνας) και της κυβέρνησης Ρήγκαν (υφυπουργός στο υπουργείο Πολιτικής, Διοίκησης και Προϋπολογισμού 1981-1983, με τομέα ευθύνης την εξωτερική πολιτική των Η.Π.Α. για το πετρέλαιο). Σήμερα, είναι επίσης αντιπρόεδρος στο συμβουλευτικό τμήμα του υπουργείου Ενέργειας και μέλος στο Εθνικό Συμβούλιο για το Πετρέλαιο και στο Συμβούλιο για τις Διεθνείς Σχέσεις των Η.Π.Α.²²

Για το Ίδρυμα Ανοιχτής Κοινωνίας του Σόρος όπως και το ίδρυμα που φέρει το όνομά του, ο ρόλος και η δραστηριότητά του στην Ανατολική Ευρώπη, τα Βαλκάνια και την Ασία είναι γνωστός, ενώ γίνεται ειδική αναφορά σ’ αυτόν στα πλαίσια του αφιερώματος του περιοδικού. Επιγραμματικά, εδώ, να αναφέρουμε ότι ο Σόρος βρίσκεται πίσω από σχεδόν κάθε ευνοϊκή για τις Η.Π.Α. πολιτική εξέλιξη στις περιοχές αυτές: έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην πτώση του Μιλόσεβιτς ενισχύοντας τη νεολαιίστικη οργάνωση ΟΤΡΟΡ και άλλες δυναμικές οργανώσεις της αντιπολίτευσης· συνέβαλε τα μέγιστα στη νίκη της «πορτοκαλί επανάστασης» στην Ουκρανία· συντηρεί όλο το φιλοαμερικανικό δίκτυο στις χώρες του πρώην σοβιετικού μπλοκ κ.λ.π., κ.λ.π.

Τέλος, αίσθηση κάνει ότι η Π.Γ.Δ.Μ. αναφέρεται ως «Μακεδονία» στην αγγλική εκδοχή της λίστας²³ στην ιστοσελίδα του ΕΛΙΑΜΕΠ, ενώ στην Ελληνική αναφέρεται ως FYROM...

Επίλογος

Αναφερθήκαμε σύντομα και επί τροχάδην σε ορισμένες πτυχές της δραστηριότητας και των στρατηγικών που επεξεργάζεται το ΕΛΙΑΜΕΠ, σε μια προσπάθεια να κατανοήσουμε καλύτερα τον ευρύτερο ρόλο που διαδραματίζει στην ελληνική πολιτική σκηνή.

Δυστυχώς, έτσι όπως έχουν τα πράγματα, φαίνεται πως αυτός ο ρόλος περιορίζεται σ’ ένα είδος διαύλου, μέσα από τον οποίο η πολιτική των Αγγλοσαξόνων –των Αμερικανών κατά κύριο λόγο και ύστερα των Άγγλων– εκφράζεται και γειώνεται στους όρους της ελληνικής πραγματικότητας. Πρόκειται, βεβαίως, για έναν παράδοξο ρόλο, εάν σκεφτούμε πως το ΕΛΙΑΜΕΠ λειτουργεί ως η κυριότερη δεξαμενή σκέψης (think tank) για την επίσημη ελληνική εξωτερική πολιτική.

Γιατί το ίδρυμα αυτό δεν είναι μόνο ένας «ανεξάρτητος», «μη-κερδοσκοπικός» οργανισμός. Παρόλο που δεν υπάρχει μία τυπική, άμεση σχέση του ιδρύματος με το υπουργείο Εξωτερικών ή με οποιοδήποτε άλλο υπουργείο, οι επιρροές του είναι σαφείς σε όσα υπουργεία έχουν να κάνουν με την εξωτερική πολιτική. Κατ’ αρχήν, ο ίδιος ο υφυπουργός Εξωτερικών, κ. Βαλινάκης, έχει διατελέσει επί σειρά ετών (1988-1998) γενικός διευθυντής του ΕΛΙΑΜΕΠ, ενώ, σε ό,τι αφορά το υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το ίδιο το ΕΛΙΑΜΕΠ αναλαμβάνει συχνά σεμινάρια επιμόρφωσης των αξιωματικών του ΓΕΕΘΑ.

Γνωρίζουμε, βέβαια, πως η ελληνική κυβέρνηση επηρεάζεται και πολύ συχνά δεσμεύεται από τις τοποθετήσεις του παγκόσμιου αυτοκράτορα. Τούτο θεωρείται δεδομένο στη συνείδηση της κοινωνίας, αποτελεί μόνιμο συμπέρασμα των σφυγμομετρήσεων και είναι ένας από τους βασικούς λόγους –πέρα από τις παγκόσμιες, καταστροφικές συνέπειες του αμερικανικού αυταρχισμού– για τον οποίο η κοινωνία αναπτύσσει ισχυρά αντιαμερικανικά αντανακλαστικά.

Η περίπτωση του ΕΛΙΑΜΕΠ, όμως, είναι αυτή που καταδεικνύει ότι αυτή η δέσμευση συντελείται μέσα από πραγματικά δίκτυα οργανώσεων, ιδρυμάτων και οργανισμών τα οποία αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν την ηγεμονία των Αμερικανών σε άμεσο και πρακτικό πολιτικό επίπεδο.

Εξ άλλου ο πραγματικός “ηγέτης” του ΕΛΙΑΜΕΠ, Θ. Κουλουμπής, σύμφωνα με την εφημερίδα ΠΑΡΟΝ (15 Ιουνίου 2003, σελ. 7), σε άρθρο με τίτλο: «Βάζουν αμερικανό πολίτη στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων!», «είναι αμερικανός πολίτης, έχει υπηρετήσει στον αμερικανικό στρατό και έχει δουλέψει σε κρίσιμες υπηρεσίες του αμερικανικού πενταγώνου». «Είναι πρόκληση η συμμετοχή σ’ ένα τέτοιο όργανο», τελείωνε το ρεπορτάζ του «Π» το 2003. Και όπως γράφει και πάλι το ΠΑΡΟΝ στις 27/11/2005 «η παρούσα κυβέρνηση όλως περιέργως τον τοποθέτησε -κάτι που ούτε το ΠΑΣΟΚ τόλμησε να κάνει- τόσο στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων όσο και στην ακαδημία που εκπαιδεύει τους διπλωμάτες (και Κύριος οίδε πού αλλού μπορεί να βρίσκεται).»